

# جمهوری فامیلی اسلامی ایران

**طرح مسأله:** آیت الله خامنه ای چند ماهی است که از تقویت و استحکام بخشیدن به "ساخت درونی نظام" سخن گفته و می گوید: "ما گفته ایم ساخت درونی نظام باید استحکام پیدا کند" و "اعتقادمان این است که باید به تقویت ساخت درونی نظام اهمّیت بدهیم؛ این اساس کار است". این ایده بسیار خوبی است. هر دولتی باید قدرتمند باشد و قدرت دولت محصول "درون" است، نه اتکای به خارج (به معنای دولت های خارجی). خامنه ای به درستی در اولین دیدار با کابینه حسن روحانی به آنها می گوید:

"در مناسبات بین المللی سهم هر کشوری به قدر قدرت درونی او است؛ هر مقداری که واقعاً در درون اقتدار داشته باشد، سهمش از مجموعه مناسبات بین المللی به همان نسبت بالاتر است؛ این را باید ما تأمین بکنیم".

اما محل نزاع این است که چگونه می توان یک نظام سیاسی قدرتمند در دورن یک کشور ساخت؟ پاسخ به این پرسش به جدایی راه ها منتهی خواهد شد.

به گمان آیت الله خامنه ای این امر محصول اتحاد مردم، عدم اختلاف زمامداران، به کار گرفتن عقل و معنویت و حرکت و عمل است. همین طور، رشد علم، محور قرار دادن تولید داخلی، نگاه خوشبینانه به استعداد بومی کشور و "به وسیله ی ساخت و مدیریت درست اقتصادی".

در سخنان فراوان او در این زمینه، هیچ ذکری از آزادی و دموکراسی و حقوق بشر نمی رود. در مقاله "نرزش قهرمانانه خامنه ای و واکنش او باما" نشان داده شده که الگوی او "چین اسلامی" است، اما در همان جا توضیح داده شد که چین در شرایطی استثنایی "چین" شد و آن شرایط اینک برای تبدیل ایران به "چین اسلامی" وجود ندارد.

چرا این احتمال را در نظر نگیریم که به دنبال چنان الگو و راهی رفتن ممکن است به جای "قدرتمند شدن"، فقط و فقط مفاسد و رذایل نظام بسته سیاسی چین را نصیبمان سازد؟ به سه مورد زیر بنگرید:

**یکم- چرخش قدرت در جمهوری اسلامی:** جمهوری اسلامی دارای انتخابات و رقابت میان خودی ها است. کارنامه جمهوری اسلامی حاکی از 34 سال جنگ قدرت است. اما اگر تحلیل گری ادعا کند که رقابت و چرخش قدرت میان "هزار فامیل" است، پر بی راه نگفته است. یعنی می توان نشان داد که همه- مستقیم و غیر مستقیم- فامیل شده اند. عزل و نصب ها تابع "فامیل بازی" و "تیول داری" است، نه شایسته سالاری. اخیراً که هاشمی رفسنجانی کوشش فراوانی به خرج داد تا محسن هاشمی را شهردار تهران کند، این امر اختلافات زیادی پدید آورد و به اخراج یکی از اعضای یکی از احزاب اصلاح طلب منتهی شد (رجوع شود به مقاله "اصلاح طلبان و هاشمی رفسنجانی؛ دنباله روی یا ائتلاف"). به هر حال هاشمی رفسنجانی دانشگاه آزاد اسلامی را پس گرفت و محسن هاشمی معاون عمرانی دانشگاه آزاد شد تا مشکل فقدان مقام حکومتی داشتن فرزند او حل شود. حالا محسن هاشمی با تواضع تمام می گوید:

"به این دلیل که دانشگاه آزاد هم به نوعی خدمت به مردم محسوب می شود و تجربیاتم در مترو می توانست در پیشبرد مسائل عمرانی این دانشگاه موثر باشد، بنابراین این پیشنهاد را پذیرفتم و معتقدم دانشگاه آزاد خیلی مهمتر از شهرداری است".

**الف- آیت الله خمینی:** قدرت بی نظیر احمد خمینی در دوران رهبری پدرش فراموش ناکردنی است. برای اثبات این مدعا کافی است که فقط به خاطرات هاشمی رفسنجانی (68- 58) و آیت الله منتظری نگاهی بیندازیم. دکتر فاطمه طباطبایی، همسر احمد خمینی، هم اکنون عضو شورای سیاستگذاری مرکز فرهنگی دانشگاهی امام خمینی است که اخیراً از سوی سید محمد خاتمی **جایزه اخلاق و نیایش** دریافت کرد. آیت الله اشراقی- داماد آیت الله خمینی- هم نقش مهمی در آن دوران داشت. محمود بروجردی- داماد دیگر آیت الله خمینی- قائم مقام وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در دوران وزارت خاتمی بود و ریاست موسسه مطالعات فرهنگی و تاریخی را با صدها استاد برجسته در اختیار داشت. حالا اگر ازدواج های فرزندان و نوه های آیت الله خمینی را دنبال کنید، باز هم به نکات جالب تری خواهیم رسید. ازدواج محمد رضا خاتمی با فرزند آیت الله اشراقی از آن جمله است.

سید حسن خمینی با فرزند آیت الله بجنوردی (عضو سابق شورای عالی قضایی و عضو مجمع روحانیون مبارز) ازدواج کرده و برادرش، سید یاسر خمینی با دختر سید محمد صدر (معاون سابق وزارت کشور) ازدواج کرده است.

**ب- آیت الله خامنه ای:** خاندان آیت الله خامنه ای نیز نقش مهمی در جمهوری اسلامی داشته و دارند:

برادرانش: آیت الله محمد خامنه ای (عضو مجلس خبرگان قانون اساسی، نماینده مجلس شورای اسلامی دوره اول و دوم، رئیس بنیاد ایران شناسی به حکم محمود احمدی نژاد، و...)، هادی خامنه ای (نماینده سابق مجلس، مدیر مسئول روزنامه جهان اسلام) و حسن خامنه ای (عضو کارگروه پیشگیری و مبارزه با رشوه در صنعت نفت، عضو اصلی هیئت بدوی رسیدگی به تخلفات اداری کارمندان وزارت نفت، عضو شورای نظارت بر نمایش آثار سینمایی در دوران احمدی نژاد و علی جنئی). خواهرش بدری حسینی همسر شیخ علی تهرانی است.

فرزندانش: مجتبی (داماد غلامعلی حداد عادل)، بشری، هدی، مصطفی (داماد آیت الله خوشوقت یکی از صادرکنندگان حکم قتل های زنجیره ای، فرزند آیت الله خوشوقت مدیرکل مطبوعات خارجی در زمان خاتمی بود)، مسعود (داماد آیت الله خرازی، صادق خرازی بردار همسر اوست و کمال خرازی وزیر خارجه خاتمی عموی خانم مسعود است)، و میثم. یکی از دختران خامنه ای عروس محمدی گلپایگانی، رئیس دفتر خامنه ای است.

**پ- آیت الله اکبر هاشمی رفسنجانی:** نقش برجسته هاشمی رفسنجانی و مسئولیت های متعدد او نیازمند توضیح نیست.

برادران: محمد هاشمی (رئیس صدا و سیمای جمهوری اسلامی 73-63، عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام، رئیس دفتر هاشمی رفسنجانی در مجمع تشخیص مصلحت نظام).

محمود هاشمی هم مسئولیت هایی در حکومت- از جمله وزارت امور خارجه- داشت. به خاطرات هاشمی بنگرید:

"اخوی محمود، تلفنی گفت آقای فاروق الشرع وزیر خارجه سوریه، اصرار به ملاقات با من دارد. گفتم فردا به مجلس بیاید" (خاطرات 1366/4/22، ص 180). "آقای حسین شیخ الاسلام با اخوی محمود آمدند. گزارشی از وضع مسلمانان مجاهد مصر دادند" (خاطرات 66/6/9، ص 251). "عصر اخوی محمود آمد. گزارشی از وضع پیشرفت کارهای اقتصادی و امدادی ما در لبنان داد و برای آوردن میوه های روی دست مانده شیعیان لبنان و همچنین در مورد ازدواج دخترش مرجان با نوه آیت الله خوانساری و حفر چاه در محل اکبرآباد مشورت کرد" (66/6/17، ص 263). "اخوی محمود آمد. راجع به شیوه کار کمک های اقتصادی در لبنان گفت" (66/8/10، ص 333). "اخوی محمود گفت یکی از شاهزاده های سعودی برای مسائلی در جهت حل مسائل ایران و سعودی ملاقات می خواهد، گفتم به ایران بیاید که اگر آمد، می توانند با او ملاقات کنند" (66/9/22، ص 398). "اخوی محمود و حسین شیخ الاسلام آمدند؛ درباره گروگان آلمانی در لبنان صحبت شد" (66/11/29، ص 488). "اخوی محمود آمد. اوضاع لبنان را شرح داد و از عدم هماهنگی نیروهای ما در آنجا گفت" (66/12/1، ص 494). "اخوی محمود آمد. گزارش لبنان را داد" (خاطرات 1367/6/6، ص 284).

"اخوی محمود، از وزارت خارجه آمد. نامه صدام حسین، رییس جمهوری عراق و یاسر عرفات رهبر سازمان آزادیبخش فلسطین را آورد که ابوخالد آورده است" (خاطرات 69/6/5، ص 82). "اخوی محمود، از وزارت امور خارجه آمد و گزارش وضع لبنان را داد" (خاطرات 69/10/23، ص 466). هاشمی همچنین از حضور رهبران حزب الله لبنان در منزل "اخوی محمود" و مذاکرات او با رهبران حزب الله در لبنان جهت آزادی گروگان های خارجی خبر داده است (از جمله در ص 55 خاطرات 69/1/15).

فرزندان: محسن (رئیس بازرسی ریاست جمهوری در دوران هاشمی، رئیس دفتر مجمع تشخیص مصلحت نظام، عضو هیأت مدیره صنایع دفاع، 13 سال رئیس هیأت مدیره و مدیر عامل شرکت متری تهران)، مهدی (عضو هیأت امنا و رئیس مرکز تحقیقات دانشگاه آزاد، دارای مسئولیت هایی در وزارت نفت از جمله ریاست سازمان بهینه سازی مصرف سوخت)، یاسر (مشاور اقتصادی فدراسیون فوتبال در زمان ریاست دادگان، همکاری با غلامرضا فروزش- وزیر جهاد سانددگی- در زمینه خودکفایی صنعت پنیر، نماینده هاشمی در بسیاری از جلسات از جمله هیأت امنای دانشگاه آزاد اسلامی)، فائزه هاشمی (نماینده مجلس پنجم، مدیر مسئول روزنامه زن، رئیس فدراسیون اسلامی ورزش زنان) و فاطمه هاشمی (از اعضای مؤسس حزب اعتدال و توسعه، رییس سابق فدراسیون ورزشی بیماران خاص).

حسین مرعشی (پسر عموی همسر هاشمی رفسنجانی)، استاندار کرمان، نماینده مجلس پنجم و ششم، رئیس دفتر هاشمی در دوران ریاست جمهوری، معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان میراث فرهنگی و گردشگری در دوران خاتمی بود.

علی هاشمی بهرمایی- برادرزاده هاشمی رفسنجانی- هم مسئولیت های مهمی داشته و از جمله از سوی هاشمی در مذاکرات محرمانه با دولت آمریکا(داستان مک فارلین) حاضر بوده است. هاشمی رفسنجانی در خاطراتش نوشته است:

"ظهر علی اخوی زاده که از اروپا برگشته آمد. از طریق کاردارمان در لندن، دو نفر از مقامات آمریکایی با او ملاقات کرده اند. خواستار رفع تیرگی روابط شده اند و از ما برای آزادی گروگانهایشان در لبنان استمداد کرده اند و در مورد جنگ از موضع قبلی دشمنی شان با ما نرمشی نشان داده اند. در مورد کانالهایی که در گذشته به ما پیغام داده اند، پرسیده اند"(خاطرات 65/6/8، ص 241).

"گزارش کامل پیغامهای آمریکایی ها را که توسط علی- اخوی زاده- داده اند، مورد بحث قرار دادیم. آمریکایی ها برای برقراری روابط با ما دست و پا می زنند و به هر وسیله ای متشبث می شوند و اعلان آمادگی برای دادن امکانات نظامی می نمایند و این بار مدعی طرفداری از ما در مقابل عراق هستند. مدعی اند روسها با تمام قوا از عراق حمایت می کنند"(خاطرات 65/6/9، صص 243-245).

"عصر علی- اخوی زاده- برای پیگیری پیام کاردارمان در لندن در خصوص پیام آمریکاییان آمد. گفتم تعقیب نکند و از مطرح کردن مسأله ممنوعش کردم. خوب نیست به خاطر رابطه فامیلی، علی در موضوع وارد شود"(خاطرات 65/6/13، ص 252).

اما مذاکرات علی هاشمی با آمریکایی ها ادامه می یابد(رجوع شود به مصاحبه او با شهروند امروز، خرداد 1387). هاشمی در این خصوص نوشته است:

"علی- اخوی زاده- اطلاع داد که وزارت اطلاعات او را برای توضیح درباره تماس هایش با آمریکایی ها در جریان ایران گیت دعوت کرده است. گفتم برود و جزییات را صادقانه بگوید. او را به خاطر اقدام در این باره، بدون اجازه و با منع اینجانب، ملامت کردم. گفتم همه چیز را راست بگوید"(خاطرات 1366/4/24، ص 182).

علی هاشمی در این دوران جوانی 24 یا 25 ساله بود. به گفته خودش جهت مذاکره به ترکیه و آمریکا می رود و آن طور که شنیده شده، او را با هلی کوپتر به کاخ سفید هم برده بودند. اگر او برادرزاده هاشمی رفسنجانی نبود، در چنین موقعیتی قرار می گرفت؟

حجت الاسلام شیخ محمد هاشمیان- پسرعمو و شوهر خواهر هاشمی رفسنجانی- نیز امام جمعه رفسنجان بود. فرزند هاشمیان با فرزند آیت الله صدوقی ازدواج کرده است.

ت- سید محمد خاتمی: خاتمی و احمد خمینی با دو دخترخاله خاندان صدر ازدواج کردند. سید محمد صدر پسر خاله آن دو دختر خاله است.

برادران: محمد رضا خاتمی (نماینده مجلس ششم، دبیرکل سابق جبهه مشارکت) که با زهرا اشراقی ازدواج کرده، دخترش با پسر صادق خرازی ازدواج کرده است.

علی خاتمی طی سال های 84-1380 رئیس دفتر رئیس جمهور شد. نکته جالب این بود که آیت الله خامنه ای در 1380/6/5 در دیدار با هیأت دولت خاتمی گفت:

"من، هم زمان ریاست جمهوری آقای هاشمی این نکته را به ایشان گفتم، هم به آقای خاتمی عرض کردم. به ایشان گفتم آقای علی خاتمی (برادرتان) را برای بازرسی بگذارید، که ایشان هم گذاشتند و چقدر هم خوب بود. باید نزدیکترین آدم‌ها (خاطرجمع و صمیمی) را برای کار بازرسی گذاشت تا انسان ببیند چه می‌گذرد؛ یعنی غیر از گزارشی که از طریق معمول می‌آید، اطلاع دیگری هم وجود داشته باشد".

پس از پایان دوران ریاست جمهوری خاتمی، علی ریاست دفتر خاتمی در بنیاد باران را بر عهده دارد.

محمد رضا تابش- خواهر زاده خاتمی(رئیس دفتر آیت الله خاتمی پدر محمد خاتمی، 4 دوره نماینده مجلس از اردکان).

علی رضا تابش- خواهر زاده خاتمی- (مشاور وزیر ارشاد اسلامی، مدیرکل حوزه وزارتی و روابط عمومی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، مدیر هماهنگی امور یادمان های روسای جمهور در سازمان اسناد و کتابخانه ملی، مدیر موزه و یادمان ریاست جمهوری، مشاور رییس موزه ملی قرآن کریم، مشاور رییس کمیسیون فرهنگی شورای اسلامی شهر تهران، عضو هیات نظارت بر انجمن های دوستدار میراث فرهنگی، عضو هیات امنای انجمن سینمای جوانان ایران) اخیراً با حکم محمدعلی نجفی معاون رئیس جمهور و رییس سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری به عنوان مشاور رئیس و مدیرکل حوزه ریاست و دبیر شورای معاونان منصوب شد.

**ث- محمود احمدی نژاد:** برادرش، داوود احمدی نژاد را به عنوان رئیس بازرسی نهاد ریاست جمهوری منصوب کرد. همچنین فرزندش و دامادش مسئولیت هایی عهده دار شدند. پسر احمدی نژاد(مهدی) با دختر اسفندیار رحیم مشایی ازدواج کرد. احمدی نژاد متوهمانه کوشید تا مشایی را جانشین خود سازد تا ساختار "چپاول گرایانه / غارتگراییانه" دوران خود را ادامه دهد. مسعود زریبافان، باجناب احمدی نژاد، دبیر هیأت دولت او شد. علی اکبر محرابیان - خواهرزاده احمدی نژاد- به عنوان وزیر صنایع و معادن دولت او انتخاب شد.

منوچهر متکی- وزیر امور خارجه احمدی نژاد- اداره حقوق بشر وزارت خارجه را از اداره کل سیاسی و امور بین الملل جدا و همراه با دفتر امور زنان این وزارت خانه یک اداره کل جدید ایجاد و همسرش(طاهره نظری) را به ریاست آن منصوب کرد. متکی همچنین برادر همسرش را به عنوان وابسته کار به بحرین اعزام کرد.(علی محمد بشارتی که در دوره 76- 72 وزیرکشور هاشمی رفسنجانی بود، طی حکمی همسرش را به عنوان مشاور منصوب کرد و در حکمش نوشت: "خواهر گرامی...با توجه به شایستگی های شما...).

برادران دانشجو، اولی وزیر فرهنگ و آموزش عالی احمدی نژاد، دومی رئیس دانشگاه آزاد اسلامی و سومی معاون دانشگاه آزاد اسلامی شد. کامران دانشجو در آخرین روزهای کار خود به طور غیرقانونی [دخترش سارا دانشجو](#) را بورسیه دانشگاه تربیت مدرس کرد.

**صدرالدین شریعتی** رییس معزول دانشگاه علامه طباطبایی، که در آن دانشگاه فاجعه آفرید، "تنها ظرف حدود دوماه دو فرزند خود نفیسه و حسام را به عنوان بورسیه وزارت علوم درآورده است و اقدامات لازم برای عضویت آفازاده وی در دانشگاه علم و صنعت نیز انجام شده است".

سعید مرتضوی در آبان 1391 همسرش- هما فلاح تفتی- را به عنوان مدیرکل آموزش و پژوهش سازمان تامین اجتماعی منصوب کرد.

### ج- حسن روحانی:

اسماعیل سماوی- خواهرزاده روحانی- به عنوان مشاور رئیس دفتر رئیس جمهور، رئیس مرکز ارتباطات مردمی نهاد ریاست جمهوری، سرپرست گروه مشاوران جوان ریاست جمهوری منصوب شد.

عبدالحسین فریدون- برادرزاده روحانی- مشاور وزیر و مدیر کل دفتر وزارتی وزارت علوم و علی اصغر مونسان- خواهر زاده روحانی- مدیر عامل منطقه آزاد کیش منصوب شد.

حسین فریدون- برادر حسن روحانی- هم فرد قدرتمندی است. تا آنجا که در نشست تیم مذاکره کننده ی هسته ای ایران با وزرای 1+5 در نیویورک حضور داشت. او پیش از این، به مدت 8 سال سفیر ایران در مالزی و سال ها به عنوان یکی از اعضای هیأت نمایندگی ایران در سازمان ملل فعالیت کرده است. اخیراً رسماً اعلام شد که او "دستیار ویژه رییس جمهور در امور اجرایی" است.

### چ- خاندان لاریجانی ها:

صادق لاریجانی داماد آیت الله وحید خراسانی، عضو فقهای شورای نگهبان، رئیس قوه قضائیه، عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام، عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی، عضو شورای عالی امنیت ملی و...

علی لاریجانی داماد آیت الله مطهری، رئیس سابق صدا و سیما، جمهوری اسلامی، دبیر شورای عالی امنیت ملی در دوران احمدی نژاد، رئیس مجلس هشتم و نهم، و ده ها پست مهم دیگر.

محمد جواد لاریجانی، قائم مقام وزارت خارجه در دوران ولایتی، نماینده مجلس در دوره های دوم و چهارم و پنجم، دبیر ستاد حقوق بشر قوه قضائیه.

باقر لاریجانی، رئیس اسبق دانشگاه علوم پزشکی تهران. پس از تصاحب دوباره دانشگاه آزاد اسلامی توسط هاشمی رفسنجانی و طرح موضوع در مجلس، برای حل مسأله، باقر لاریجانی به عنوان قائم مقام رئیس دانشگاه در امور پزشکی و رئیس شورای راهبردی علوم پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی منصوب شد. درست به همان ترتیبی که حسن روحانی وزیر کشور دولت خود را به علی لاریجانی تقدیم کرد تا مشکل رأی اعتماد کابینه اش را حل کند.

علی مطهری- فرزند آیت الله مرتضی مطهری- نماینده مجلس، برادر همسر علی لاریجانی است.

ح- **آیت الله جنتی** عضو شورای نگهبان قانون اساسی. وزات فرهنگ و ارشاد اسلامی دولت روحانی به علی جنتی- فرزند آیت الله جنتی- سپرده شد. حسام الدین آشنا- داماد آیت الله در نجف آبادی- معاون بخش التقاط وزارت اطلاعات بود و اینک در دولت حسن روحانی چندین پست گرفته است. اگر مجلس توفیقی را به عنوان وزیر فرهنگ و آموزش عالی نپذیرد، به احتمال زیاد، دکتر تخشید- داماد آیت الله محمد یزدی- به عنوان وزیر به مجلس معرفی خواهد شد.

خ- **خاندان خرزای**: آیت الله سید محسن خرازی عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم و عضو مجلس خبرگان رهبری است. کمال خرزای - رئیس خبرگزاری جمهوری اسلامی، سفیر ایران در سازمان ملل و وزیر امور خارجه در دوران خاتمی- برادر اوست. دختر محسن خرازی عروس آیت الله خامنه ای شد. محمد باقر خرازی- دبیرکل حزب الله ایران و مدیر مسئول روزنامه حزب الله- فرزند بزرگ اوست. فرزند دیگرش، صادق خرزای(متولد 1342) در 26 سالگی(یعنی در سال 1368) سفیر ایران در سازمان ملل شد، که دوره 1995- 1986 را در بر گرفت. سپس در دوره 2006- 2002 سفیر ایران در فرانسه شد. رانت خواری صادق را ثروتمند کرده و تابلوهای بسیار نفیس منزلش بخش کوچکی از آن است. او در زندگینامه اش نوشته است:

"در دانشگاه آزاد اسلامی تحصیل و از دانشگاه ایالتی نیویورک لیسانس مدیریت گرفتم. از دانشگاه NYU نیویورک که یکی از دانشگاههای معتبر امریکاست موفق به اخذ مدرک فوق لیسانس در رشته مطالعات خاورمیانه شدم. هم اینک نیز دانشجوی دکتری در دانشگاه دورهام انگلستان در رشته تاریخ و سیاست هستم".

این جوان 26 ساله وقتی توسط هاشمی رفسنجانی/علی خامنه ای به نیویورک اعزام شد، فاقد دیپلم بود. داستان درس خواندنش داستان بسیار جالبی است که با جزئیات کامل می تواند مستقلاً بازگو شود. اما به این فکر کنید که جوانی 26 ساله در نظام فامیلی سفیر ایران در سازمان ملل می شود.

این فهرست را همچنان می توان ادامه داد و روابط "هزار فامیل" جمهوری اسلامی را به دقت آشکار کرد. دولت احمدی نژاد که رفت، هاشمی رفسنجانی موفق شد تا بسیاری از مدیرانش را دوباره بر سر کار آورد. او در حال ایفای نقش "**پدرخوانده**" دولت حسن روحانی است.

**دوم- فساد های بزرگ**: این سیستم به شدت فساد آفرین است. اتصال به دولت ساده ترین راه دستیابی به ثروت های بیکران است. صادق محصولی و بابک زنجانی دو مصداق این مدعایند که چگونه می توان از طریق رانت خواری ثروتمند شد(رجوع شود به مقاله های "دولت فاسد و دانشگاه پول شویی آیت الله خامنه ای" و "فساد در مدار ولایت").

به یک نمونه کوچک رانت خواری توجه کنید. کل بودجه "مرکز گسترش سینمای مستند تجربی" برای یک سال 12 میلیارد تومان بوده است که 90 درصد آن- یعنی 10 میلیارد و 500 میلیون تومان- به سه پروژه "لاله"، "شهابی از جنس نور" و "رنج سرمستی" اختصاص یافته است. همچنین فیلم "شهید بازسازی" به کارگردانی فرزند جواد شمعقدری در هم ردیف است. مرکز یاد شده می بایست با 10 درصد

باقی مانده هزینه کل طرح ها و حقوق پرسنل خود را پرداخت کند. در عین حال، اتمام "لاله" نیازمند 5 میلیارد تومان دیگر است.

در نظامی که فقط و فقط "خیلی خیلی خودی ها" قادر به تأسیس دانشگاه اند، محمود احمدی نژاد با استفاده از موقعیت ریاست جمهوری در آخرین روزها برای تأسیس دانشگاه در تهران مجوز گرفت. بعد هم در این شرایط بحرانی اقتصادی، از حسن روحانی درخواست 50 میلیارد تومان کمک کرده است.

**سوم- حضور نظامیان در سیاست و اقتصاد:** قدرت شگرف اقتصادی و سیاسی سپاه و بسیج امری غیر قابل کتمان است. احمد توکلی- نماینده اصول گرای مجلس- به این میزان دخالت سپاه در اقتصاد مخالف است. اما او گفته است که کمتر از 10 درصد اقتصاد در دست سپاه پاسداران قرار داد. با این همه، مدلی شبیه مدل استفاده ژنرال پینوشه از نظامیان در حوزه اقتصاد در شیلی را برای ایران تجویز می کند:

"من از یک زاویه از حضور نظامیان در اقتصاد دفاع هم کرده ام. قانون اساسی می گوید ظرفیت تولیدی نیروهای نظامی در زمان صلح نباید بیکار بمانند و باید در روند سازندگی و توسعه دخالت داشته باشند. یک وقت ما این دخالت را جوری ترجمه می کنیم که این اتفاق می افتد که اینها فعالیت اقتصادی انتفاعی می کنند. یک وقت اینجور است و بانک می زنند، شرکت پیمانکاری می زنند و مشابه اینکه الان به این مسیر می رویم. یک وقت مثل بعضی از کشورها ارتششان را (در خدمت تولید درمی آورند) پینوشه که ما به هزارویک دلیل با او خوب نیستیم او از ارتشش اینطور استفاده کرد و کار درستی بود."

مستقل از این که مدل پینوشه خوب است یا بد، نظامیان باید به وظایف حرفه ای شان که در درجه اول حفاظت از مرزهای ملی در برابر دشمنان خارجی است بپردازند، نه این که وارد سیاست و اقتصاد شوند. نظامیان می بایست تحت نظر سیاستمداران غیر نظامی منتخبات کار کنند. دخالت سپاه در سیاست مخرب بوده و آن چنان صدای اعتراض همه را بلند کرده که آیت الله خامنه ای در 92/6/26 خطاب به فرمانده کل سپاه گفت:

"نمی خواهم بگویم این پاسداری به معنای این است که در همه عرصه ها - عرصه علمی، عرصه فکری، عرصه فرهنگی، عرصه اقتصادی - سپاه باید بیاید پاسداری کند؛ نه، منظورم این نیست... لزومی ندارد حتماً سپاه در عرصه سیاسی برود به پاسداری بپردازد، اما باید عرصه سیاسی را بشناسد."

اگر به همین یک فرمان عمل می شد، بسیاری از مشکلات و مسائل رفع و حل می شدند، نه این که درست چند روز بعد برخی از فرماندهان سپاه درباره گفت و گوی تلفنی روحانی و اوباما اظهار نظر کرده و با آن مخالفت کنند.

**نتیجه:** دولت و حکومت قدرتمند در جهان امروز، محصول آرای آزادانه مردم و رضایت آنان است. بدون دموکراتیزه کردن جامعه و ساختار سیاسی، بدون آزادی و بدون رعایت حقوق بشر نمی توان جمهوری اسلامی را در سطح بین المللی قدرتمند کرد. آزادی کلیه زندانیان سیاسی، رفع حصر از رهبران جنبش سبز، آزادی رسانه ها، احزاب و نهادهای مدنی؛ شرط لازم "تقویت ساخت درونی نظام" است.



وقتی آزادی نباشد، دولت پاسخگو نخواهد شد و رشد عظیم فساد کمترین آفت آن است. رقابت میان فامیل‌ها و حتی جنگ قدرت میان آنان نیز نوعی رقابت است، اما نه رقابت دموکراتیک میان "شهروندان برابر و آزاد". پذیرش ایده "شهروندان برابر و آزاد" و گشودن راه‌های قدرتمند شدن آنان، مهمترین راه قدرتمند سازی نظام سیاسی از درون است.

34 سال از عمر جمهوری اسلامی گذشته است. آیت الله خامنه‌ای دائماً از پیشرفت‌های چشمگیر و تربیت نسلی نو سخن گفته و می‌گوید. اما هیچ نشانی از حضور آن همه متخصص در نظام سیاسی نیست. پس آنان درس خوانده و به سرمایه ملی تبدیل شده تا در کجا هزینه شوند؟ چرا این سرمایه‌های ملی باید از طریق فرار مغزها در اختیار دیگران قرار گیرند؟ با رقابت میان "هزار فامیل" نمی‌توان ایران را در قلمرو جهانی قدرتمند ساخت. "نظام مافیایی" و "تیول داری" هم قدرت ساز است، اما برای عده‌ای انگشت شمار، نه یک دولت/ملت.

در ساختار غیردموکراتیک، نه تنها "اعتماد" میان دولت و ملت کاهش می‌یابد، بلکه زمامداران هم به هیچ کس "اعتماد" نخواهند داشت. آنان "خاص‌گرا" شده و در درجه اول خویشاوندان و نزدیکان خود را منصوب خواهند کرد که به آنان "اعتماد" دارند. برای این که خبرها "درز" نکرده و پنهانی باقی بمانند. این ساختار فساد آفرین است.

ساختار غیر دموکراتیک، فاقد احزاب و نهادهای مدنی واقعی است. "دولت غیر دموکراتیک"، احزاب و نهادهای مدنی وابسته به خود می‌سازد. در ساختار غیر حزبی، فاقد نهادهای مستقل مدنی و صنفی و اتحادیه‌های کارگری، افراد به طور طبیعی و از طریق این گونه نهادها "بالا" خواهند رفت، بلکه فامیل‌ها و دوستان هم محلی "بالا" می‌روند. علی‌اکبر ولایتی که وزیر امور خارجه شد، اهالی رستم آباد شیمیران را به وزارت خارجه برد.

دموکراسی و حقوق بشر زمین را بهشت نمی‌کنند، اما عادلانه‌ترین ایده و ساختارهایی است که تاکنون آدمیان ساخته‌اند. تبعیض و نابرابری و فساد و رانت خواری همچنان وجود خواهد داشت، اما به هیچ وجه قابل قیاس با رژیم‌های غیر دموکراتیک نخواهد بود.

**منبع: رادیو زمانه، 92/7/17**